

Anti-pestprotocol

En afspraken rondom het Kanjer volg- en adviessysteem

Januari 2018

Basischool Futura, Heerenveen

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Wat doen wij?	3
3. Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon	4
4. Afspraken rondom Kanvas	5
5. De leerlingvragenlijst.....	5
6. Het sociogram	5
7. De docentenvragenlijst	6
8. Signalering	6
9. Actie na signalering	6
10. Online pesten	7
11. Borging.....	8

1. Inleiding

Op onze Kanjerschool willen we dat de leerlingen zich positief ontwikkelen op sociaal en emotioneel gebied. Dat leerlingen zich veilig voelen en mogen beseffen dat ze waardevol zijn. Met behulp van de lessen die aangeboden worden door de Kanjertraining worden onderwerpen behandeld die gericht zijn om de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief).

De volgende doelen worden op onze school nagestreefd:

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en conflicten.
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen

2. Wat doen wij?

Met behulp van de wekelijkse Kanjerlessen doet onze school aan preventie op het gebied van pesten. Wij leren de leerlingen dat iedereen een rol heeft om de school als een veilige en vertrouwde omgeving te ervaren.

Bij de Kanjerlessen horen petten die staan voor het gedrag dat de leerlingen vertonen. Het is de bedoeling dat leerlingen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

1. De Kanjer (witte pet): in de groep wordt deze leerling gerespecteerd. Zij laten hulpvaardig sociaal gedrag zien en doen niet mee aan pesterijen. Ze hebben een positieve invloed op de groep.
2. De Vlerk (zwarte pet): deze leerlingen hebben de neiging anderen te overheersen. Ze kunnen de baas spelen, pesten, schoppen en slaan.
3. De Aap (rode pet): deze leerlingen zorgen ervoor dat het grensoverschrijdende gedrag van de zwarte pet in stand wordt gehouden.
4. Het Konijn (gele pet): deze leerlingen vertonen teruggetrokken gedrag, wat samen gaat met somberheid. Het is vaak verlegen en faalangstig.

De volgende kernpunten van de Kanjertraining worden bij ons op school nagestreefd:

1. De Kanjerafspraken worden klassikaal besproken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouder(s).
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil:
  - a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
  - b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. De rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de

omgeving overal rekening mee moet houden en dat de onwillige leerling om wat voor reden dan ook 'de eigen gang' mag gaan.

7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

3. Anti-pestcoördinator, vertrouwenspersoon en contactpersoon

Pesten gebeurt vaak achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een leerkracht of de ouders. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders. Wij leren dat de leerlingen altijd terecht kunnen bij hun eigen leerkracht. Als de school signalen krijgt over pesten, zal dit met de ouders van de betrokken leerlingen worden besproken. Een goede samenwerking tussen school en ouders is cruciaal, zowel voor de pesters, als voor de kinderen die gepest worden.

Daarnaast hebben wij op school een anti-pestcoördinator. Dat is bij ons de intern begeleider, Marloes Bosch. Wanneer er vanuit ouders of leerkrachten vragen of zorgen zijn over pestgedrag, kan dit gemeld worden bij de intern begeleider. Zij ondersteunt daarnaast de leerkrachten bij het signaleren van de leerlingen middels het kanjer volg- en adviessysteem en bespreekt met de leerkracht welke acties er uitgezet moeten worden. Waar nodig, is zij aanwezig bij de gesprekken met de ouders.

De contactpersoon bij ons op school is Neliënke Wolthuisen. Zij is moeder en gymleerkracht bij ons op school. Wanneer er zorgen of klachten zijn rondom de school- of thuissituatie, kan dit aan Neliënke in vertrouwen verteld worden. Er is een brievenbus in de school aanwezig waar ouders en leerlingen een brief achter kunnen laten waarin ze hun zorgen kunnen verwoorden richting de contactpersoon.

Neliënke gaat kijken of ze kan helpen bemiddelen bij de zorg of klacht, maar gaat er inhoudelijk niet diep op in. Haar rol bestaat uit:

- De klager in contact brengen met diegene op school die de klacht of vraag kan wegnemen.
- Als het nodig is, wijst ze de weg naar de vertrouwenspersoon waaraan de klacht ingediend kan worden.

De contactpersoon is dus een laagdrempelig aanspreekpunt op school voor zorgen of klachten.

Contactgegevens Neliënke Wolthuisen:

nwolthuisen@gmail.com

T. 0610132961

Bij ernstige klachten over (vermoedelijke) ongewenste intimiteiten kan men naar de vertrouwenspersoon toe gaan. Als de vertrouwenspersoon niet kan bemiddelen in het probleem, dan heeft de klager recht om een klacht in te dienen. De vertrouwenspersoon kan hierbij helpen. Gaat de klacht over mogelijk strafbare feiten, dan kan de vertrouwenspersoon helpen aangifte te doen bij politie en justitie. Deze klacht moet worden ingediend bij het schoolbestuur of bij de klachtencommissie.

Als vertrouwenspersoon is aan onze school verbonden:

Dhr. A. Bloemendal, Reddingiusweg 71, 9744 BJ Hoogkerk.

T 050-5567021

4. Afspraken rondom Kanvas

Het Kanjer Volg- en Adviesstelsel heeft als doel om tijdig in kaart te brengen hoe de leerlingen zich op sociaal en emotioneel gebied ontwikkelt. Hoe kijkt de leerling naar zichzelf? Hoe ervaart de leerkracht het gedrag van de leerling? Is de leerling sociaal aanvaard door de klasgenoten? Met behulp van dit volgsysteem hopen we zo snel mogelijk problemen te signaleren en aan te pakken, zoveel mogelijk in samenwerking met ouders.

Twee keer per jaar, in november en mei, wordt de sociale en emotionele ontwikkeling van onze leerlingen in beeld gebracht middels Kanvas. De intern begeleider zet de lijsten klaar in Kanvas en stuurt een herinnering naar de leerkrachten om de lijsten in te vullen. Ons streven is dat duo-leerkrachten zoveel mogelijk individueel de vragenlijst invult.

De volgende lijsten worden afgenomen in november en mei in de groepen:

Groep 1,2:

- De Kanvas leerkrachtenlijsten (kanvas.kanjertraining.nl)
- Groep 2: het sociogram met smileys (test.kanjertraining.nl)

Groep 3,4:

- De Kanvas leerkrachtenlijsten (kanvas.kanjertraining.nl)
- Het sociogram met smileys (test.kanjertraining.nl)

Groep 5-8:

- De Kanvas leerkrachtenlijsten (kanvas.kanjertraining.nl)
- De Kanvas leerlingenlijsten (test.kanjertraining.nl)
- Het sociogram met cijfers (test.kanjertraining.nl)

De inloggegevens voor de leerlingen om de leerlingenlijst en de sociogram in te vullen, zijn te vinden via kanvas.kanjertraining.nl – vragenlijsten – leerlingvragenlijsten. Door achter de betreffende lijst op het 'bestandsmapje' klikken, kom je bij de inloggegevens.

5. De leerlingvragenlijst

De leerlingvragenlijst meet hoe leerlingen hun eigen sociaal functioneren in de klas ervaren. Het is een hulpmiddel voor de leerkracht om een scherpere kijk te krijgen op het gedrag, de gevoelens en intenties van de leerlingen.

De leerkrachten leggen aan de leerlingen uit dat ze een vragenlijst gaan invullen die gaat over hoe ze doen en hoe ze zich voelen op school. Hierbij wordt benadrukt dat er geen goede of slechte antwoorden zijn.

6. Het sociogram

Het doel van de sociogram is om de groepssamenstelling goed in kaart te hebben en te weten wat daarin opvalt. Vallen er kinderen buiten de groep? Hoe ervaren leerlingen elkaar in de groep? Er wordt een gemiddelde gegeven van vriendschappen en de mate waarin groepsleden kunnen samenwerken berekend.

De leerlingen van groep 2-4 mogen middels het aanklikken van smileys aangeven in hoeverre ze graag met diegene spelen. Bij de groepen 5-8 wordt er gewerkt met cijfers die ze aan elkaar kunnen geven.

7. De docentenvragenlijst

Deze lijst brengt in kaart hoe de leerkracht het gedrag van het kind ervaart. Opvallende kinderen kunnen zo vroegtijdig gesignaleerd worden. Het is een bewustwordingsinstrument. De leerkracht geeft zijn mening over elk kind op 10 verschillende gebieden (zoals motivatie, agressie, angst enz.) Deze lijst kan naast de leerlingenlijst (vanaf groep 5) en naast de sociogram (vanaf groep 2) gelegd worden om een goed beeld te krijgen van de leerling.

8. Signalering

Een kind wordt gesignaleerd:

- Wanneer er in de leerlingenlijst minimaal één keer rood of twee a drie keer oranje scores zichtbaar zijn.
- Wanneer er in de leerkrachtenlijst twee of meer items rood of oranje zijn.

De groep wordt gesignaleerd:

- Wanneer er twee of meer leerlingen rood of oranje scoren op hetzelfde item.

9. Actie na signalering

- 1) Bekijk de mogelijke oorzaken en de adviezen onder het kopje 'uitslag – docentvragenlijst' bij de uitkomsten. Achter de leerling zijn/haar naam kan op het cijfer in de lijst geklikt worden waarop de leerling rood of oranje scoort. Hier worden suggesties gedaan van oorzaken, symptomen en adviezen voor leerlingen die opvallen.
- 2) Voer een kindgesprek (afhankelijk van de leeftijd bepaal je de inhoud). Laat het kind vooral zelf noemen wat hij of zij lastig vindt en laat het kind meedenken over zijn eventuele eigen plan. Maak een verslagje van dit gesprek in Parnassys onder 'kindgesprek'.
- 3) Voer een gesprek met de ouders over de uitkomsten van de bovenstaande vragenlijsten en het kindgesprek. Je kan ervoor kiezen om ouders de ouder/voogd vragenlijst in te vullen, voorafgaande aan het oudergesprek. De resultaten van ouders en leerkracht kunnen dan met elkaar vergeleken worden.
Vraag of ouders nog ideeën hebben hoe hun kind het beste geholpen kan worden op school. Maak hiervan een gespreksverslag in Parnassys.
- 4) Wanneer een kind voor de eerste of de tweede keer uitvalt op de screeningslijst van Kanvas, bespreekt de leerkracht opnieuw met de leerling en ouders hoe het gaat. Samen zal gekeken worden of er persoonlijke doelen opgesteld worden in het IOP. Als dit het geval is, wordt het plan met de IB'er besproken en tijdens de teamvergadering voorgelegd. De persoonlijke doelen worden geëvalueerd bij de evaluatie van het semester.
- 5) Wanneer er op groepsniveau opvallende zaken naar voren komen (twee of meer leerlingen rood of oranje op hetzelfde item), of er is uitval op de klassenzorgscore, dan wordt er in overleg met de IB'er bekeken welke stappen er gezet kunnen worden en of een groepsplan Kanjertraining opgesteld moet worden. Wanneer een groepsplan wordt opgesteld, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld door de leerkracht. Het groepsplan wordt voorgelegd

tijdens de teamvergadering. Het groepsplan wordt geëvalueerd bij de evaluatie van het semester.

- 6) Is het plan gehaald? Fijn! Bespreek met de leerling en ouders wat een vervolg kan zijn en maak zo nodig een nieuw hulplan. Is het plan niet gehaald? Overleg vervolgstappen met de IB'er.

10. Online pesten

Online pesten (Cyberpesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Online pesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- Pest-mail of gemene berichten via een (groeps) app waarin bijvoorbeeld wordt gescholden, beschuldigd, geroddeld of beledigd.
- Stalken: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haatberichten of dreigementen worden verstuurd.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals geweld.
- Ongewenst contact met vreemden

Het stappenplan na een melding van online pesten:

1. Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- Deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- Zich probeert in te leven in de leerling.
- Geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- De leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
- Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, gesprekken opslaan).

2. Opsporen van de dader + gesprek met de dader.

Als de dader niet bekend is, probeer deze dan op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer of telefoon het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres af te leiden van welke computer de berichten zijn gestuurd.

Gesprek met de dader(s):

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is.

3. Ouders/ verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen. Zowel van de gepeste leerling als de pester.
  - De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
  - De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
  - De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
  - De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.
  - De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie verwijzen naar bijvoorbeeld: Het gratis telefoonnummer 0800-5010 (voorheen de onderwijstelefoon). • www.pestweb.nl. Zij kunnen antwoord geven op vragen van ouders/verzorgers.
  - Adviseer aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101) 7. De counselor. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de counselor wanneer verdere begeleiding nodig is.

11. Borging

Dit protocol wordt jaarlijks besproken en zo nodig aangepast.